

Now and Future of Thai Dramas in China

Jirameth Rungruang¹

Abstract

This article aims 1) to study the current situation of Thai dramas, which have been broadcasted on television and the Internet, 2) to analyze factors contributing to reputation and popularity of Thai dramas, and 3) to study the trend of Thai dramas in the future. The study showed that Thai dramas gradually became more popular. There will be an upward trend for Thai dramas in China in the future. This is because of internal factors such as actors, actresses, location and copyright charges. External factors, such as advanced technology and declination of Korean series, also play an important role in the booming of Thai dramas. However, copyright law in China has not been enforced strictly. As a result, Chinese audiences commonly watch Thai dramas via the Internet, causing Thai drama producers not to earn any compensation at all.

Keywords : Thai dramas, Thai entertainment industries, T-POP

¹ Lecturer, Faculty of International Studies, Prince of Songkla University, Phuket Campus
PhD student at International Relations Research Center, Nanjing University, P.R. China
Email: jiramethlr@phuket.psu.ac.th

ปัจจุบันและอนาคตของละครไทยในประเทศจีน

จิรเมธ รุ่งเรือง²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของละครไทยที่ได้รับการออกอากาศทั้งทางสถานีโทรทัศน์และทางอินเทอร์เน็ต วิเคราะห์ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ละครไทยเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยม รวมถึงโอกาสและอนาคตของละครไทยในประเทศจีน จากการศึกษาพบว่าละครไทยได้รับความนิยมสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอีกในอนาคต โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนทั้งจากภายใน เช่น นักแสดงสถานที่ถ่ายทำ ค่าลิขสิทธิ์ และปัจจัยภายนอก เช่น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการเสื่อมความนิยมของละครเกาหลี อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ที่ไม่เคร่งครัดของทางการจีนทำให้ความนิยมละครไทยเกิดขึ้นในกลุ่มผู้ชมทางอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผู้ผลิตไทยกลับไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ เลย

คำสำคัญ : ละครไทย อุตสาหกรรมบันเทิงไทย T-POP

² อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

นักศึกษานิเทศศาสตร์เอกสาขาสื่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหนานจิง สาธารณรัฐประชาชนจีน

Email: jirameth.r@phuket.psu.ac.th

ปัจจุบันและอนาคตของละครไทยในประเทศจีน

นับตั้งแต่ละครเรื่องสงครามนางฟ้า (天使之争) ได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์แห่งมณฑลอานฮุย (Anhui Television) ในปี พ.ศ. 2552 ความนิยมละครไทยสำหรับผู้ชมชาวจีนดูเหมือนจะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมใกล้เคียงกับละครเกาหลี ซึ่งมีอิทธิพลในประเทศต่าง ๆ ทั่วเอเชียในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา โดยมีการสำรวจความนิยมละครต่างชาติในประเทศจีน พบว่าละครไทยได้รับความนิยมสูงสุด ได้คะแนน 8,000 กว่าคะแนน ในขณะที่ละครญี่ปุ่นและเกาหลีซึ่งเคยครองความนิยมในประเทศจีนมาก่อนหน้านี้ได้รับคะแนนรวมกันไม่ถึง 2,000 คะแนน (成都商报, 2010)

อันที่จริงแล้วสงครามนางฟ้าไม่ได้เป็นละครไทยเรื่องแรกที่ได้รับการออกอากาศในประเทศจีน แต่ละครไทยเรื่องแรกที่ได้รับการออกอากาศทั่วประเทศจีนโดยสถานีโทรทัศน์แห่งชาติ CCTV8 คือเรื่องสาวใช้หัวใจชิคาโก (俏女佣) ในปี พ.ศ. 2546 แต่ยังไม่ได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ชมในขณะนั้นมากนัก ทำให้การส่งออกละครไทยไปยังตลาดจีนชะงักไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง ต่อมาอีกหลายปีเมื่อละครสงครามนางฟ้าได้ออกอากาศ ความนิยมละครไทยจึงเพิ่มสูงขึ้นจนปัจจุบันมีละครไทยที่ได้รับการออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ทั้งจากส่วนกลางและมณฑลต่าง ๆ ของประเทศจีนแล้วไม่ต่ำกว่า 45 เรื่อง (ตาราง 1) ซึ่งจากความนิยมละครไทยนี้ได้ช่วยสร้างกระแสความนิยมอุตสาหกรรมบันเทิงไทยในกลุ่มผู้ชมชาวจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวได้ว่าละครไทยช่วยจุดประกายความสนใจอุตสาหกรรมบันเทิงชนิดอื่นของไทยด้วย เช่น ภาพยนตร์ และเพลงไทย หรือแม้แต่ภาพยนตร์โฆษณาของไทยก็ได้รับความนิยมด้วยเช่นกัน และมีผู้ติดตามอย่างต่อเนื่องในเว็บไซต์บันเทิงต่าง ๆ ในประเทศจีนอย่างสูงด้วย

ในปัจจุบัน มีกลุ่มผู้ชมจำนวนจากที่รวมตัวกันเป็น “แฟน” ละครไทย ซึ่งมีชื่อเรียกเฉพาะว่า 泰米 (ไท่หมี่) คอยทำกิจกรรมร่วมกัน เปิดเว็บไซต์ บล็อก เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามความเคลื่อนไหวของนักแสดง และแนะนำละครใหม่ ๆ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมบันเทิงไทย ทั้งละคร ภาพยนตร์ รวมถึงเพลงไทยด้วย (徐和胡, 2012) กลุ่ม

ปัจจุบันและอนาคตของละครไทยในประเทศจีน... จิรเมธ รุ่งเรือง

ผู้ชมเหล่านี้นับว่าเป็นอีกหนึ่งแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่ช่วยประชาสัมพันธ์ละครไทยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างขึ้น และช่วยรักษาระดับความนิยมละครไทยไว้ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น <http://www.chinatikfans.com/forum.php> (กลุ่มแฟนละครของ เจษฎาภรณ์ ผลดี), <http://www.atichartclub.com/forum.php> (กลุ่มแฟนละครของอิริยาตม์ ชูมนานนท์), <http://www.foreverken.com/forum.php> (กลุ่มแฟนละครของธีรเดช วงศ์พัวพันธ์) เป็นต้น และในห้องสนทนา 泰剧吧 (Thai TV Club) จาก www.baidu.com มีผู้โพสต์ข้อความในห้องสนทนาไปแล้วกว่า 13.12 ล้านข้อความ และยังมีผู้ติดตามอีกกว่า 80,000 คน (จากการสำรวจเมื่อ 18 มิถุนายน 2557) นับตั้งแต่เปิดห้องสนทนาเมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2553

ตาราง 1 แสดงละครไทยที่ออกอากาศในประเทศจีนแล้ว

ชื่อภาษาจีน	ชื่อภาษาไทย	จากช่อง	ออกอากาศ
天使之争	สงครามนางฟ้า	ททบ. 5	Anhui TV
明天我依然爱你	พรุ่งนี้ก็รักเธอ	ททบ. 5	Anhui TV
丘比特的圈套	บ่วงรักกามเทพ	ททบ. 5	Anhui TV
我家的天使	แจ้วใจร้ายกับคุณชายเทวดา	ช่อง 7 สี	Anhui TV
谁与争辉	อาทิตย์ชิงดวง	ททบ. 5	Anhui TV
玻钻之争	แก้วล้อมเพชร	ททบ. 5	Anhui TV
妒海	ทะเลริษยา	ททบ. 5	Anhui TV
爱在旅途	ดอกกรักริมทาง	ททบ. 5	Anhui TV
爱在日落之前	อยากหยุดตะวันไว้ที่ปลายฟ้า	ททบ. 5	Anhui TV
麻雀变凤凰	สกุสภา	ททบ. 5	Anhui TV
漫步云端	รักในม่านเมฆ	ช่อง 7 สี	Anhui TV
秋天的童话	ใต้ฟ้าตะวันเดียว	Modern 9	Anhui TV
甜心恋上自负男	หวานใจกับนายจอมหยิ่ง	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Zhejiang TV
千金女佣	สาวใช้ไฮเทค	ช่อง 7 สี	Anhui TV

ชื่อภาษาจีน	ชื่อภาษาไทย	จากช่อง	ออกอากาศ
命定之爱	ดั่งดวงหฤทัย	ช่อง 7 สี	Anhui TV
超越国界的爱恋	อุบัติรักข้ามขอบฟ้า 2	Modern 9	Beijing TV
被遗忘的女儿	ตัดดาว บุษยา	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	CCTV1
俏女佣	สาวใช้หัวใจซิกาโก้	ททบ. 5	CCTV8
凤凰血	เลือดหงส์	ททบ. 5	CCTV8
卧底警花	คุณนายสายลับ	ททบ. 5	CCTV8
甜心巧克力	หัวใจช็อกโกแลต	ททบ. 5	CCTV8
落难公主	แม่หญิง	ช่อง 7 สี	Sichuan TV
爱超越国界	อุบัติรักข้ามขอบฟ้า	Modern 9	Tibet TV
云上的宝石	หยกกลายเมฆ	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Zhejiang TV
嫉妒的密码	รหัสริษยา	ช่อง 7 สี	Anhui TV
爱的印记	ตราบาปสีขาว	ททบ. 5	Anhui TV
爱的味道	รักซ่อนรส	ช่อง 7 สี	Anhui TV
巧克力情缘	ช็อกโกแลต 5 ฤดู	Modern 9	Anhui TV
一诺倾情	วนิดา	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Anhui TV
爱的烹饪法	สูตรเสน่หา	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Anhui TV
旋转的爱	วงเวียนหัวใจ	ช่อง 7 สี	Anhui TV
临时天堂	สวรรค์เบี่ยง	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Anhui TV
爱的涟漪	อัมรัก	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Anhui TV
真爱无价	ค่าของคน	ช่อง 7 สี	Anhui TV
尊贵囚徒	เชลยศักดิ์	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Anhui TV
疯狂的婚姻	วิวาห์ว้าวุ่น	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Anhui TV
百变天使	เทพบุตรมาया ฯ	ช่อง 7 สี	Anhui TV
情义两知	สองปรารถนา	ททบ. 5	Anhui TV
伤痕我心	รอยอดีต	ททบ. 5	CCTV8
满天繁星	ละอองดาว	ททบ. 5	CCTV8

ชื่อภาษาจีน	ชื่อภาษาไทย	จากช่อง	ออกอากาศ
沙子宫殿	วิมานทราย	ททบ. 5	CCTV8
无忧花开	เงาโคก	ททบ. 5	CCTV8
爱情间谍	จารชนยอดรัก	ช่อง 7 สี	CCTV8
甜橙与酸糖	ส้มหวาน น้ำตาลเปรี้ยว	ช่อง 7 สี	CCTV8
出逃的公主	เลือดชัตติยา	ททบ. 5	Hunan TV
花环夫人	มาลัยสามชาย	ททบ. 5	Zhejiang TV
你是我的眼睛	แก้วตาพี่	ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	Zhejiang TV
铁石心肠	หัวใจศิลา	ททบ. 5	Anhui TV

ที่มา รวบรวมจากอินเทอร์เน็ต

(รวบรวมถึงวันที่ 14 เมษายน 2557)

นอกจากกลุ่มของผู้ชมแล้ว ยังมีกลุ่มของผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการแปลบทละครในอินเทอร์เน็ตอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันมีกลุ่มผู้ที่มีความชำนาญภาษาไทยรวมตัวกันเพื่อช่วยแปลบทละครและเพิ่มคำบรรยายได้ภาพ (Subtitle) เพื่อนำไปเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ กลุ่ม ATM (www.atmchinesefanclub.com), กลุ่ม KA (<http://www.kenann.net>) เป็นต้น

ความนิยมละครไทยในปัจจุบัน

เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้ปัจจุบันช่องทางการรับชมละครไม่ได้มีเพียงแค่ทางสถานีโทรทัศน์ช่องทางเดียวเท่านั้น หากแต่ยังมีการรับชมทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งช่องทางด้วย ผู้เขียนขอจัดแบ่งความนิยมละครไทยตามช่องทางการรับชมทั้ง 2 ช่องทาง ดังนี้

1. สถานีโทรทัศน์

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่ามีละครไทยจำนวนมากที่ได้มีการจำหน่ายลิขสิทธิ์และออกอากาศในประเทศจีนแล้ว ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา โดยในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ผลิตโดย บริษัท เอ็กแซ็กส์ จำกัด ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้บุกเบิกตลาดละครไทยในประเทศจีนผ่านทางตัวแทนผู้จัดจำหน่ายและนำไปออกอากาศใน

Anhui Television เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ละครไทยยังได้รับความนิยมจากสถานีอื่น ๆ ให้นำไปออกอากาศด้วย เช่น CCTV1 (ช่องทั่วไป), CCTV8 (ช่องละคร), Hunan Television, และ Zhejiang Television เป็นต้น และยังมีแนวโน้มที่สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นของมณฑลอื่น ๆ จะซื้อลิขสิทธิ์ละครไทยเพื่อไปออกอากาศเพิ่มขึ้น โดยในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมา สถานีโทรทัศน์แห่งมณฑลกุ้ยโจว (Guizhou Television) ยังได้แถลงข่าวที่จะนำละครไทย 4 เรื่อง ไปออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ต่อไปอีกด้วย ได้แก่ มาลัยสามชาย (花环夫人) แก้วตาพี่ (你是我的眼睛) สูตรเสน่หา (爱的烹饪法) และหยกกลายเมฆ (云上的宝石) (โกสินทร์, 2013; 陈, 2013)

2. อินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนในการนำละครเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ของจีนนั้นไม่ได้ง่ายและรวดเร็ว ตัวแทนจัดจำหน่ายจะทำการแปลเรื่องย่อเพื่อเสนอทางสถานีก่อน จากนั้นสถานีจะพิจารณาความเหมาะสม เมื่อตกลงซื้อลิขสิทธิ์แล้วยังต้องมีขั้นตอนการแปลบทละครเป็นภาษาจีน ให้เสียงภาษาจีน และหากมีเนื้อหาที่ค่อนข้างจะขัดแย้งกับวัฒนธรรมของจีนแล้ว เนื้อหาอาจจะต้องถูกตัดทอนไป ทำให้โดยปกติแล้วละครที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในประเทศจีนจะช้ากว่าในประเทศไทยประมาณ 2 ปี แต่เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร การรับชมวิดีโอละครต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งเป็นทางเลือกสำหรับผู้ชื่นชอบและต้องการจะรับชมละครที่ออกอากาศในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย โดยทั่วไปเมื่อละครเรื่องใดออกอากาศแล้วในประเทศไทย จะมีผู้นำไปแปลบทละครและเพิ่มบทบรรยายภาษาจีน และนำไปเผยแพร่ทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ของประเทศจีน ซึ่งตามขั้นตอนปกติจะใช้เวลาไม่เกิน 2 สัปดาห์ ยกตัวอย่างเช่นละครเรื่อง อันโกะ กลรักสตรอเบอร์รี่ ตอนที่ 8 ซึ่งออกอากาศเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2556 ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ได้รับการเผยแพร่ทาง www.youku.com

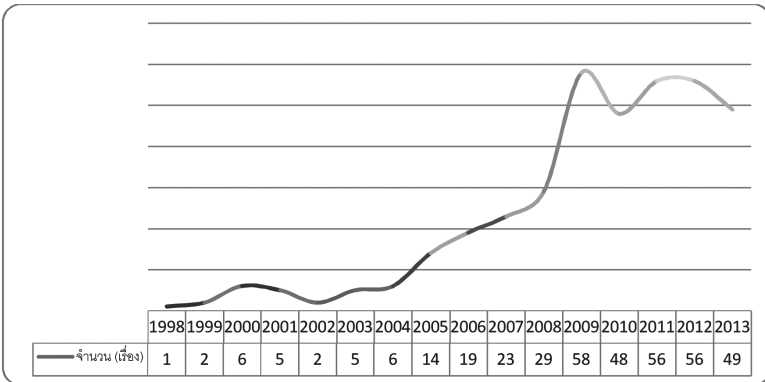
เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 โดยผู้ใช้ชื่อ 泰疯狂 ken³ ซึ่งมีการเพิ่มบทบรรยายภาษาจีนเรียบร้อยแล้ว แม้ว่าการเผยแพร่คลิปวิดีโอต่าง ๆ ของสื่อบันเทิงใด ๆ ทางอินเทอร์เน็ต โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จะเป็นการละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์ แต่ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าอินเทอร์เน็ตมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการเผยแพร่ละครและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ในประเทศจีน ซึ่งไม่เพียงแต่ของประเทศไทยเท่านั้น อุตสาหกรรมบันเทิงของประเทศอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเกาหลี ญี่ปุ่น หรือสหรัฐอเมริกา ต่างก็ได้รับชมและได้รับความนิยมมาจากรฐานการรับชมทางอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น

จากการสำรวจเว็บไซต์ Baidu (www.baidu.com) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการสืบค้น (Search Engine) ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศจีน พบว่ามีการรวบรวมละครไทยไว้จำนวนมาก นับจนถึงวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 379 เรื่อง (แผนภูมิ 1) โดยเริ่มมีการรวบรวมละครไทยที่เก่าแก่ที่สุดคือเรื่องธรณีนี่นี้ใครครอง (田园浪漫曲) ซึ่งออกอากาศในปี พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998)⁴ จนถึงปัจจุบันมีการรวบรวมละครไทยไว้จำนวนมาก ซึ่งในปี 2556 มีการนำละครที่ได้รับความนิยมและกำลังออกอากาศที่ประเทศไทยมาลงไว้ด้วย โดยมีการบรรจุขึ้นอย่างต่อเนื่องภายหลังจากที่ออกอากาศแล้วในประเทศไทย และมีการแปลบทบรรยายเป็นภาษาจีนแล้ว

³ รับชมได้จาก http://v.youku.com/v_show/id_XNjMyNjk4OTQw.html

⁴ อย่างไรก็ดี ยังมีละครในอดีตที่เก่าแก่กว่านี้ในเว็บไซต์อื่น เช่น สายโลหิต ซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สี เมื่อปี 2538

แผนภูมิ 1 แสดงจำนวนละครไทยที่ได้รับการบรรจุไว้ในเว็บไซต์ Baidu

ที่มา รวบรวมจาก www.baidu.com

จากแผนภูมิ 1 ได้สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมละครไทยที่มีมากขึ้นเป็นลำดับ แม้ว่าละครไทยเรื่องแรกที่ได้รับการออกอากาศในประเทศจีน คือ เรื่อง สาวใช้ หัวใจชิคาโก ในปี พ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003) แต่จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มแฟนละครไทยชาวจีนยังมีความพยายามที่จะรวบรวมละครไทยเรื่องอื่น ๆ ที่สามารถหาดีวีดีมาให้รับชมกันได้ก่อนหน้าละครเรื่องดังกล่าวหลายปี แต่จำนวนยังมีไม่มากนักในปีก่อนหน้านั้น เนื่องจากเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร การผลิต คลิปวิดีโอ การใช้บริการอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์เผยแพร่ดีวีดีในช่วงเวลาดังกล่าว ยังไม่ได้รับการพัฒนาและแพร่หลายอย่างเช่นในปัจจุบัน แต่ความตั้งใจในการ รวบรวมละครไทยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความพยายามและความชื่นชอบของผู้ชมชาวจีนที่มีต่อละครและอุตสาหกรรมบันเทิงไทยได้เป็นอย่างดี

นอกจากเว็บไซต์ดังกล่าวแล้ว www.pptv.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการ โปรแกรมรับชมวิดีโอ ได้มีการรวบรวมละครไทยทั้งที่ได้ออกอากาศทางสถานี โทรทัศน์ในประเทศจีนแล้ว และที่ยังไม่ได้ออกอากาศให้บริการรับชมทาง อินเทอร์เน็ตฟรีอีกมากกว่า 130 เรื่อง ในขณะที่เว็บไซต์ www.pps.tv ซึ่งเป็น อีกหนึ่งผู้ให้บริการรับชมวิดีโอทางอินเทอร์เน็ตมีจำนวนละครไทยเผยแพร่อยู่ใน ขณะนี้จำนวนถึง 294 เรื่อง (จากการสำรวจเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2557)

ทั้งนี้เว็บไซต์ภายในประเทศจีนที่รวบรวมละครไทยไว้มากที่สุดคือ www.wokan.com ซึ่งมีละครไทยให้รับชมฟรีถึง 482 เรื่อง (จากการสำรวจเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556)

ผลพวงจากความสำเร็จของอุตสาหกรรมบันเทิงไทยในประเทศจีน

แม้ว่าละครไทยจะเข้าสู่ตลาดจีนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมภายในระยะเวลาเพียง 10 ปี นับจากละครไทยเรื่องแรกออกอากาศเมื่อปี พ.ศ. 2546 แต่ความนิยมละครไทยเพิ่งจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา ซึ่งความนิยมเหล่านี้เองช่วยกระตุ้นความสนใจจากรัฐบาลในการพัฒนาอุตสาหกรรมบันเทิง ส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมอื่น ๆ ของประเทศ และช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยออกไปสู่ประเทศจีนได้อีกทางหนึ่งด้วย

1. กระตุ้นความสนใจจากรัฐบาล บ่อยครั้งเมื่อมีการพูดคุยถึงแนวโน้มการส่งออกอุตสาหกรรมบันเทิงไทยไปยังต่างประเทศ โดยรวมทั้งละคร เพลง และภาพยนตร์ บรรดาผู้ผลิตต่างก็ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องของการต้องการสนับสนุนที่จริงจังจากรัฐบาลในการส่งเสริมความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมทั้งระบบ การแก้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งจัดมาตรฐานการจัดการในเรื่องการเซ็นเซอร์ละครและภาพยนตร์ที่เหมาะสม เปิดกว้าง และไม่ลำเอียง หากขาดการใส่ใจจากรัฐบาลแล้ว อุตสาหกรรมบันเทิงไทยจะพัฒนาได้ล่าช้าและสูญเสียโอกาสในการเผยแพร่สู่ต่างประเทศ

สำหรับละครไทยเมื่อได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นในประเทศจีน รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นความสำคัญว่าน่าจะสามารถเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติได้ในอนาคต ๒๗ นาย อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จึงได้ดำเนินการโดยร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจในการเผยแพร่ละครไทยในสถานีโทรทัศน์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของจีนเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ณ นครกว่างโจว ระหว่างการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 16 จากบันทึกข้อตกลงนี้ ทำให้เกิดการกระตุ้นการส่งออกละครไปยังประเทศจีนมากขึ้น และก่อนหน้านี้รัฐบาลยังได้จัดงาน Thailand Entertainment Expo 2009 ขึ้น ณ พารากอนฮอลล์ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 24-28 กันยายน พ.ศ. 2551

เพื่อแสดงศักยภาพของอุตสาหกรรมบันเทิงไทย และจัดให้มีการพูดคุยเพื่อสร้างความร่วมมือในธุรกิจบันเทิงระหว่างผู้ประกอบการไทยและต่างชาติ โดยมีนายอลงกรณ์ พลบุตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้นได้แสดงวิสัยทัศน์ว่ารัฐบาลจะสนับสนุนอุตสาหกรรมบันเทิงของประเทศให้เป็นอันดับ 1 ของเอเชียให้ได้ภายใน 5 ปี หรือภายในปี 2557 (ไทยรัฐ, 2009)

2. กระตุ้นความสนใจในอุตสาหกรรมบันเทิงอื่น ๆ ไม่เพียงแต่เฉพาะละครไทยเท่านั้นที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมชาวจีน ทั้งภาพยนตร์และเพลงไทยได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์สยองขวัญ ซึ่งได้รับการชื่นชมและกล่าวขวัญถึงอย่างมากในหมู่ผู้ชมชาวจีน ซึ่งต้องการรับชมภาพยนตร์ในรูปแบบอื่นที่แตกต่างจากที่เคยสัมผัสจากญี่ปุ่นและฮ่องกง โดยที่ผ่านมามีภาพยนตร์เรื่องลองของ (恶魔的艺术), เดอะ ชัตเตอร์ (鬼影), และ สี่แพร่ง (死神的十字路口) ได้รับความนิยมอย่างสูงในประเทศจีน ส่วนภาพยนตร์แอ็กชั่น อย่าง ต้มยำกุ้ง (冬阴功), องค์บาก (拳霸), และ จีจ้า ดื้อ สวย ดุ (怒火凤凰) ก็ได้รับความนิยมว่าเป็นภาพยนตร์แอ็กชั่นที่ดูสนุกเป็นอันดับต้น ๆ ในประเทศจีนอีกด้วย และในปี 2556 ภาพยนตร์เรื่อง ต้มยำกุ้ง 2 ก็ได้เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ของประเทศจีนทั่วประเทศจำนวน 3,000 โรงอีกด้วย (ไท ทาร์ซาน, 2013) ความสำเร็จในภาพยนตร์ไทยยังมีผลช่วยผลักดันให้เกิดการร่วมมือในการผลิตภาพยนตร์ร่วมกันระหว่างสองประเทศ โดยในต้นปี พ.ศ. 2557 นี้ บริษัท ไทยเทเลวิชั่น จำกัด และ บริษัท บริษัท TCIC corporation Development Co.,Ltd. จากประเทศจีนจะร่วมกันถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง “มหาราช 2 แผ่นดิน” ซึ่งจะถ่ายทอดเรื่องราวอดีตชีวิตประวัติของพระเจ้าตากสินมหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงธนบุรีผู้ซึ่งมีเชื้อสายจีน โดยภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีคุณธนิตย์ จิตนุกูล เป็นผู้กำกับ และมีแผนที่จะฉายพร้อมกันทั้งในประเทศไทยและจีนในปี พ.ศ. 2558 จากกระแสความนิยมเหล่านี้เองที่จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของชาติ เพิ่มผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (GDP) จากการขายลิขสิทธิ์ต่าง ๆ เพื่อจัดจำหน่ายในประเทศจีนด้วย (Rungruang, 2011)

ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2013) ได้คาดการณ์ว่าอุตสาหกรรมบันเทิงภายในประเทศจีนจะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในส่วนของแต่ละประเทศ

นั้น ปัจจุบันละครไทยได้รับความนิยมอย่างสูงและในปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่าการซื้อขายลิขสิทธิ์ละครไทยเพื่อออกอากาศในสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ของประเทศจีนมีมูลค่า 100 ล้านบาท

นอกเหนือจากสนับสนุนอุตสาหกรรมบันเทิงเพียงอย่างเดียวแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังได้รับอานิสงส์ไปด้วย ทั้งจากผู้ชมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากฉากประกอบละครไทยเรื่องต่าง ๆ จึงเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และกลุ่มผู้ที่เข้ามาเพื่อพบปะกับศิลปินที่ชื่นชอบ แม้ว่าจะยังไม่มีตัวเลขออกมาโดยชี้ชัดว่าสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากละครไทยมากน้อยเพียงใด แต่จากสถิติโดยกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา พบว่าสัดส่วนของนักท่องเที่ยวจีนเพิ่มสูงขึ้นเป็นอันดับหนึ่งในบรรดานักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทย โดยมีจำนวนสูงถึง 2.78 ล้านคน และยังมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปี 2555 นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนมีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่งแทนที่นักท่องเที่ยวจากมาเลเซีย และมีอัตราการเติบโตที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และในปี 2556 มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนในประเทศไทยจำนวน 4.7 ล้านคน (ตาราง 2)

ตาราง 2 จำนวนนักท่องเที่ยวจีนในประเทศไทย พ.ศ. 2548-2556

ปี	2548	2549	2550	2551	2552
จำนวนนักท่องเที่ยว	776,792	949,117	907,117	826,660	777,508

ปี	2553	2554	2555	2556
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,122,219	1,721,247	2,786,860	4,705,173

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3. เผยแพร่วัฒนธรรมไทย เห็นได้ชัดว่าการที่ละครไทยสามารถก้าวขึ้นมาอยู่ในอันดับต้น ๆ ของละครต่างประเทศที่ออกอากาศในประเทศจีนนั้น สาเหตุหนึ่ง เพราะละครไทยมีเอกลักษณ์ ทั้งวิถีชีวิตของตัวละคร สถานที่ บรรยากาศ วัฒนธรรม และความเชื่อต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นโอกาสที่ดีในการเผยแพร่วัฒนธรรมเหล่านี้สู่ชาวจีน ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันกับนโยบายการส่งออกอุตสาหกรรมบันเทิงที่ประเทศเกาหลีใต้ได้กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้

ละครเหล่านี้เองที่ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้ชมรู้จักวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทย ไม่ว่าจะเป็นการทักทาย อาหารการกิน วิถีชีวิต ศาสนา หรือความเชื่อต่าง ๆ ของคนไทย แล้ว ชาวจีนส่วนหนึ่งยังเริ่มสนใจที่จะเรียนภาษาไทยด้วย ทำให้เกิดกลุ่มเรียนภาษาไทยออนไลน์เกิดขึ้นมากมาย เช่น 泰语吧 (Thai Club) ทาง www.baidu.com กลุ่มเรียนภาษาไทยต่าง ๆ จากโปรแกรมสนทนา QQ มากกว่า 300 กลุ่ม (สำรวจ ณ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2556) ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่จัดขึ้นมาตามความสนใจ และกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดมีสมาชิกจำนวน 1,085 คน กลุ่มเรียนภาษาไทยทางโปรแกรมสนทนามกลุ่ม YY (www.yy.com) หรือกลุ่มสนทนาทาง www.weibo.com เช่น 沪江泰语 (Huijiang Thai language) เป็นต้น

อนาคตของละครไทยในประเทศจีน

เพื่อที่จะวิเคราะห์อนาคตของละครไทยในประเทศจีน ผู้เขียนขอวิเคราะห์สาเหตุหลักของความนิยมละครไทยในประเทศจีน ก่อนดังนี้

1. ปัจจัยภายใน

ก. นักแสดงนำ ผู้สนใจและชื่นชอบละครไทย (泰米) หลายคนได้ให้ความเห็นตรงกันว่าเสน่ห์ของละครไทยส่วนหนึ่งมาจากหน้าตาของนักแสดงนำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกครึ่ง ความโดดเด่นของโครงหน้า นัยน์ตาคมเข้ม จมูกโด่ง รูปร่างดี เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ติดตามละครยึดถือและเปรียบเทียบกับนักแสดงจากเกาหลีและญี่ปุ่นว่า นี่เป็นความงามแบบธรรมชาติ และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ชมได้ว่าแม้ว่าแต่ละคนจะไม่ได้ผ่านการทำศัลยกรรมตกแต่งใบหน้า ทุกคน

ก็สามารถดูดีได้ในแบบฉบับของตนเอง (陈, 2010; 欧, 2011)

ข. เนื้อเรื่อง หากเปรียบเทียบละครชีวิตของเกาหลีซึ่งเป็นที่ยอมรับในประเทศต่าง ๆ ทั่วทั้งทวีปเอเชียในช่วงระยะเวลาหลายปีมานี้ ละครไทยถือว่ามีเนื้อหาที่แปลกใหม่ และมีความเป็นเอกลักษณ์ ในการถ่ายทอดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย วัฒนธรรมไทย รวมทั้งฉากของละครแต่ละเรื่องก็มีความหลากหลาย เนื้อหาของละครถ่ายทอดทั้งความเป็นไทยสมัยใหม่ ความเป็นชุมชนเมือง วิถีชีวิตชาวบ้าน ชนบท รวมทั้งบรรยากาศป่าเขา หรือริมชายหาดของไทยได้เป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้ถือเป็นความแปลกใหม่สำหรับผู้ชมชาวจีน และช่วยเพิ่มอรรถรสในการรับชมได้เป็นอย่างดี

หวงจุ ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ที่ชื่นชอบละครไทย ให้สัมภาษณ์ในรายการ ซีฟเจอร์โลก ว่า สาเหตุที่ชื่นชอบละครไทย เนื่องจากมีเอกลักษณ์ และแตกต่างจากละครชาติอื่น ๆ เช่น ละครจีนแผ่นดินใหญ่ มักจะถ่ายทอดเรื่องราวในช่วง 10-20 ปีที่ผ่านมา ละครฮ่องกงจะเน้นในเรื่องธุรกิจเป็นหลัก ละครเกาหลีก็จะเน้นในเรื่องความรักที่ไม่สมหวัง ส่วนละครไทยจะมีความหลากหลายของอารมณ์ในบทละคร แม้ว่าจะเป็นละครที่มีเนื้อหาโศกเศร้า แต่ก็ยังมีอารมณ์อื่น ๆ สอดแทรกอยู่ด้วย นอกจากนี้ละครไทยยังมีจุดเด่นในการสอนให้ผู้ชมเชื่อมั่นในการทำความดีอีกด้วย (ซีฟเจอร์โลก, 2553)

นอกจากนี้ คุณถกลเกียรติ วีรวรรณ กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด และ บริษัท ชินาริโอ จำกัด ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ผลิตละครไทยที่ประสบความสำเร็จที่สุดในประเทศจีน ให้เห็นผลว่า ความนิยมละครไทยน่าจะมาจากเนื้อเรื่องที่เข้มข้น สะท้อนความรู้สึกลึกซึ้งแบบตรงไปตรงมา ซึ่งคนเอเชียโดยทั่วไปมักจะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในรูปแบบนั้น (Hookway, 2553)

ค. สถานที่ถ่ายทำ ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น ซึ่งมีภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แตกต่างกับประเทศจีน ความงดงามของทะเล หาดทรายสีขาว ความเขียวขจีของป่าเขา เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยให้ผู้ชมชาวจีนให้ความสนใจละครไทยด้วย (王真, 2012)

Ou (2011) ให้ข้อสรุปว่าเอกลักษณ์ของละครไทย คือ “ไม่ลอกเลียนแบบอย่างละครจีน ดำเนินเรื่องไม่ล่าช้าเหมือนละครเกาหลี และไม่ซับซ้อนเหมือนละครญี่ปุ่น”

ง. ค่าลิขสิทธิ์ในการออกอากาศถูกกว่าละครเกาหลีหรือฮ่องกง นอกจากละครไทย จะได้รับความนิยมเนื่องจากปัจจัยเรื่องนักแสดงและเนื้อหาแล้ว ค่าลิขสิทธิ์ในการนำละครไปออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ที่ไม่สูงมากนักยังช่วยกระตุ้นให้มีการนำเข้าละครไทยมากขึ้นด้วย ผู้อยู่ในวงการท่านหนึ่งกล่าวว่า ปัจจุบันละครฮ่องกงมีราคาสูงถึงตอนละ 20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่ละครที่ได้รับความนิยมสูงจะมีราคาต่อตอนสูงถึง 50,000-60,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ละครเกาหลีขณะนี้ราคาสูงถึง 30,000-40,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่ละครที่ได้รับความนิยมสูงของไทยมีราคาอยู่ที่ราว 20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อ 1 ตอน และละครทั่วไปอยู่ที่ไม่กี่พันดอลลาร์สหรัฐฯ

ราคาจึงอาจเป็นปัจจัยหลักอีกอย่างที่สำคัญช่วยให้สถานีโทรทัศน์ตัดสินใจเลือกซื้อลิขสิทธิ์ไปออกอากาศ และแม้ว่าราคาค่าลิขสิทธิ์ของละครไทยจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็จะไม่สูงเท่าละครเกาหลีหรือฮ่องกง ทำให้ละครไทยได้เปรียบในข้อนี้

2. ปัจจัยภายนอก

ก. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีช่วยให้การสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เทคโนโลยียังมีบทบาทสำคัญตั้งแต่ช่วยในการถ่ายทำให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ช่วยให้ข่าวสารระหว่างกลุ่มผู้ชมเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และแม้กระทั่งช่วยให้การนำผลงานออกมาเผยแพร่ให้ชมกันได้ทางอินเทอร์เน็ตอย่างง่ายดาย แม้ว่าจะผิดกฎหมายลิขสิทธิ์ก็ตามที่ ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกของ www.youku.com ได้ทยอยอัปโหลดละครไทยลงในเว็บไซต์ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยทั่วไปละครที่ได้รับความนิยมสูงจะสามารถรับชมได้ 1-2 วันหลังจากละครเรื่องนั้น ๆ ออกอากาศแล้วทางสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย โดยไม่มีบทบรรยายภาษาจีน แต่หากต้องการรับชมรูปแบบที่มีบทบรรยายภาษาจีนด้วยแล้ว อาจจะใช้เวลาล่าช้ากว่านั้นประมาณ 1-2 สัปดาห์ อีกทั้งการรับชมละครทางอินเทอร์เน็ตยังช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับชมได้ในเรื่องที่ตนชอบ และเลือกชมได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้เข้าถึงผู้ชมได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ การแนะนำเทคโนโลยีด้านการสื่อสารด้านเครือข่ายทางสังคม

(Social Network) รูปแบบใหม่ที่เปิดตัวขึ้นและได้รับความนิยมในประเทศจีน ในช่วงเวลาดังกล่าว เช่น เว็บไซต์ www.weibo.com ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับเครือข่ายสังคม tweeter ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้เปิดตัวขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 ก็มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการติดต่อสื่อสารของผู้ที่มีความชื่นชอบในเรื่องเดียวกัน และช่วยให้เกิดการเผยแพร่ข่าวสารไปสู่ผู้ชมได้รวดเร็วขึ้น

ข. การเสื่อมความนิยมของละครเกาหลีในประเทศจีน อีกสาเหตุหนึ่งที่ละครไทยเริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา อาจมีสาเหตุมาจากในช่วงเวลาดังกล่าว กระแสความนิยมละครเกาหลีเริ่มอืดตัว ผู้บริโภคเริ่มต้องการความแปลกใหม่ จึงเป็นช่วงจังหวะเหมาะสมที่ละครไทยเรื่อง สงครามนางฟ้า ได้ออกอากาศในช่วงนี้ เนื้อหาของละครดังกล่าวแตกต่างจากรูปแบบของละครเกาหลี จึงเกิดเป็นกระแสความสนใจขึ้นมา

ค. จำนวนผู้สนใจภาษาไทยในประเทศจีนเพิ่มมาสูง อีกหนึ่งเหตุผลหลักที่ช่วยให้ละครไทยเพิ่มจำนวนสูงขึ้นในอินเทอร์เน็ตประเทศจีน ก็เนื่องมาจากมีผู้รู้ภาษาไทยมากขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา กลุ่มคนเหล่านี้เองที่ช่วยเป็นผู้แปลบทละครเป็นภาษาไทยและเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต หากไม่มีกลุ่มคนที่รู้ภาษาไทยเหล่านี้ ละครไทยอาจจะได้รับความนิยมช้ากว่านี้หลายปี เนื่องจากจะต้องรับชมจากทางสถานีโทรทัศน์ซึ่งมีผู้แปลบทละครเรียบร้อยแล้วเท่านั้น

โอกาสของละครไทยในประเทศจีน

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมบันเทิงไทยยังมีโอกาสอีกมากในการดำเนินธุรกิจส่งออกละคร หรือ ภาพยนตร์ไปยังประเทศจีน ด้วยเหตุผลหลายประการดังนี้

1. ชื่อเสียงของอุตสาหกรรมบันเทิงไทย ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมบันเทิงไทยทั้งละคร ภาพยนตร์ เพลง เริ่มได้รับความนิยมสูงขึ้นในระดับนานาชาติ และโดยเฉพาะในประเทศจีนมีการฉายภาพยนตร์ไทยในโรงภาพยนตร์ทั่วประเทศ ละครไทยได้รับการออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์หลายช่อง เพลงไทยได้รับการซื้อลิขสิทธิ์ทำนองและแปลงเป็นเพลงจีนหลายเพลง เช่น Touch My Heart ของ รัฐภูมิ โตคงทรัพย์ ได้แปลงเนื้อเพลงเป็นภาษาจีน

ในชื่อเดียวกัน ร้องโดย 罗志祥, เพลง คนใจง่าย ของ ศรัณยู วินัยพานิชย์ แปลงเป็นเพลง My Girl ร้องโดย 黄晓明, เพลง อยากจะร้องดั่งดั่ง ของ อีฟ ปานเจริญ แปลงเป็นเพลง 爱要坦荡荡 ร้องโดย 萧萧 คุณภาพของ บุคลากรในอุตสาหกรรมบันเทิงไทยเหล่านี้ ทำให้ประเทศไทยถือว่าเป็น 1 ใน 5 ของประเทศที่มีชื่อเสียงที่สุดในด้านนี้ ในทวีปเอเชีย นอกเหนือจาก ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฮองกง และจีนแผ่นดินใหญ่ (侯芳芳, 2011) ชื่อเสียงเหล่านี้ จะช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมบันเทิงของไทยไปด้วยกัน และช่วยให้โอกาสในการ ได้รับความนิยมนจากผู้ชมชาวจีนมีสูงขึ้นด้วย

2. การเพิ่มขึ้นของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย หลังจากที่มีการแพร่ภาพ สถานีโทรทัศน์ดิจิตอลอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมา สถานีโทรทัศน์เพื่อการประกอบธุรกิจได้เพิ่มขึ้นเป็น 24 ช่อง จาก 6 ช่อง ซึ่งใน จำนวนนี้จะมีช่องหมวดทั่วไป ความคมชัดสูง จำนวน 7 ช่อง และช่องหมวดทั่วไป ความคมชัดปกติ จำนวน 7 ช่อง รวมเป็น 14 ช่อง ที่ทุกช่องมีสัดส่วน รายการทั่วไปสูงกว่ารายการข่าว และต่างก็ออกอากาศละครของใหม่ของตนเอง ทำให้จำนวนละครไทยในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมาจาก จากในอดีตจะมีแค่ 3 ช่องหลัก จำนวนละครที่เพิ่มขึ้น จะมีความหลากหลายมากขึ้น และจะเพิ่ม ตัวเลือกให้ผู้นำเข้าละครไทยในประเทศจีนได้มากขึ้นด้วย

อนึ่ง จำนวนละครที่เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้การแข่งขันกันเองสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผล ทำให้ผู้ผลิตต่างก็พัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผลงานที่ออกมามีคุณภาพสูงขึ้น ในขณะที่ราคาค่าลิขสิทธิ์ก็ไม่น่าจะเพิ่มสูงขึ้นมาก เพราะต่างก็ต้องแข่งขันกันเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำเข้าละครไทยในประเทศจีนได้เปรียบและมีโอกาสนำเข้าละคร ไทยเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. ประเทศจีนมีจำนวนสถานีโทรทัศน์มากกว่า 3,000 สถานี ซึ่งผู้ประกอบการ ไทยจะมีตัวเลือกสูงขึ้นในการส่งออก

4. กระแสละครเกาหลีเริ่มเสื่อมถอยลง ละครเกาหลี (韩流) ได้รับความนิยมอย่างสูงในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 แต่ในปัจจุบันความนิยมเกาหลีกำลัง ลดต่ำลง 李胜龙 (2011) วิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ละครเกาหลีได้รับความนิยมน้อย ลงว่า เป็นเพราะปัจจัยภายในของละครเกาหลีเอง ที่บทละครส่วนใหญ่ไม่มีความ

แตกต่างกันน้อยมาก ผู้ชมสามารถคาดเดาตอนจบของละครได้ อีกทั้งละครบางเรื่องยังดำเนินเรื่องช้าและยาวนาน ทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย ในขณะที่ปัจจัยภายนอกเกิดจากผู้ชมชาวจีนต้องการรับชมความแปลกใหม่มากยิ่งขึ้น เห็นได้จากการที่สถานีโทรทัศน์เริ่มออกอากาศละครจากประเทศอื่น ๆ เพิ่มขึ้นทั้งจากสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย

อนาคตของละครไทยในประเทศจีน

เหตุผลจากความนิยมละครไทยและโอกาสที่ต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปข้างต้นมีส่วนสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ละครไทยสามารถออกออกอากาศได้ในประเทศจีน และทำให้กระแสความนิยมได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งจำนวนของผู้บริโภคขยายไปสู่สื่อบันเทิงไทยชนิดอื่น ๆ ซึ่งรวมไปถึงภาพยนตร์ เพลง หรือแม้แต่ภาพยนตร์โฆษณา อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากทั้งฝั่งรัฐบาลของไทยและจีนผ่านการลงนามบันทึกความร่วมมือระหว่างกัน

อย่างไรก็ดี ผู้ผลิตละครไทยอาจจะต้องเผชิญกับอุปสรรคอีกหลายประการดังนี้

1. การพัฒนาของคู่แข่ง แม้ว่ากระแสความนิยมละครเกาหลีที่ลดน้อยลงในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา แต่ในช่วงปลายปี 2556 ถึงต้นปี 2557 กระแสความนิยมของละครเกาหลีก็เริ่มกลับขึ้นมาอีกครั้งจากละครเรื่อง *My Love From the Star* (เกาหลี: 별에서 온 그대, จีน: 来自星星的你) ซึ่งละครเรื่องดังกล่าวมีเนื้อเรื่องที่แตกต่างจากบทละครเกาหลีส่วนใหญ่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งจำนวนตอนก็ลดน้อยลง จากที่ละครบางเรื่องเคยมีจำนวนตอนสูงถึง 100 กว่าตอน⁵ แต่ละครเรื่องนี้มีจำนวนตอนเพียง 20 ตอนเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตเกาหลีส่วนหนึ่งได้หันมาปรับปรุงผลงานของตนเองให้สอดคล้องกับความนิยมของผู้ชมต่างประเทศ รวมถึงประเทศจีนมากขึ้นด้วย ผู้ผลิตละครไทยจึงยังคงต้องแข่งขันกับละครเกาหลีซึ่งอาจจะกลับมาอีกในระยะเวลาอันใกล้

⁵ เช่นเรื่อง *보고 또 보고* (ภาษาจีน 看了又看) มี 164 ตอน หรือ เรื่อง *레인보우로망스* (ภาษาจีน 彩虹罗曼史) มีจำนวนตอนสูงถึง 243 ตอน

2. “กฎระเบียบ” ของรัฐบาลจีน โดยในเนื้อหาของ MOU ที่รัฐบาลได้ลงนามเพื่อเผยแพร่ละครไทยในประเทศจีนนั้น ละครไทยเรื่องใดก็ตามที่จะออกอากาศในประเทศจีน จะต้องมียกเว้นดังนี้ 1) ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลัทธิความเชื่อภูตผีปีศาจ 2) ไม่มีเนื้อหาที่ตัวละครเอกเป็นกลุ่มรักร่วมเพศ และ 3) ต้องไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายของนักเรียนนักศึกษา จากข้อห้ามเหล่านี้จึงจำกัดสิทธิของผู้ชมในการรับชมละครอย่างเต็มรูปแบบ ปิดกั้นโอกาสในการเผยแพร่ละครบางเรื่อง สุดท้ายส่งผลให้ผู้ชมเลือกไปรับชมทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถปิดกั้นได้ทั้งหมด อันส่งผลให้ผู้ผลิตไม่ได้รับผลตอบแทนจากการขายลิขสิทธิ์ต่อไป

อย่างไรก็ดี หากจะต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาละครไทยเพื่อให้สอดคล้องสำหรับการส่งออก คุณถกลเกียรติ วีระวรรณ (2011) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าเสน่ห์ของละครไทยอยู่ที่ความเป็นไทย หากยังต้องการที่จะส่งออกละครไทยต่อไปก็จงรักษาเอกลักษณ์เหล่านี้ไว้ โดยไม่จำเป็นต้องตั้งเป้าหมายว่าจะทำเพื่อส่งออกไปยังประเทศจีน เพราะเมื่อคิดดังนั้น ก็จะมีการปรับเปลี่ยนบทละครเพื่อให้เข้ากับตลาดจีน ซึ่งจะทำให้เสียอรรถรสและเสียความเป็นเอกลักษณ์เหล่านี้ไปผลสุดท้ายละครไทยก็อาจจะไม่ได้รับความนิยมในประเทศจีนอีกต่อไป

3. การละเมิดลิขสิทธิ์ในประเทศจีน จากจำนวนละครไทยที่เผยแพร่ในประเทศจีนจะเห็นได้ว่านับจนถึงปี 2556 มีละครไทยได้รับการออกอากาศอย่างถูกต้องทางสถานีโทรทัศน์ในประเทศจีนไม่ถึง 60 เรื่อง ในขณะที่ละครที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตมีจำนวนหลายร้อยเรื่อง แม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะมีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ละครไทยให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้ชมชาวจีนได้รวดเร็วและเข้าถึงมากที่สุด แต่ผู้ผลิตกลับไม่ได้รับผลตอบแทนใดใดเพราะเป็นการเผยแพร่โดยผิดกฎหมายลิขสิทธิ์ หากต่อไปไม่มีการดำเนินการที่เข้มงวด และผู้ชมเลือกรับชมทางอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว ความเป็นมาละครในประเทศจีนก็จะไม่มีความหมายใดใดต่อผู้ผลิตรวมถึงเศรษฐกิจของประเทศไทยเลย

จะเห็นได้ว่าละครไทยเข้าสู่ประเทศจีนอย่างไม่มีรูปแบบ แต่เป็นการเข้าไปถูกที่ถูกเวลา ทำให้ภายในระยะเวลาอันสั้นละครไทยสามารถดึงดูดความสนใจจากกลุ่มผู้ชมชาวจีนได้ และด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้กระแสความ

นิยมละครไทยกระจายวงกว้างอย่างรวดเร็ว การเข้าสู่ประเทศจีนได้น่าจะเป็นโอกาสที่ดีในการผลักดันละครไทยเผยแพร่ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ในเอเชียได้ต่อไป ละครไทยน่าจะยังได้รับความนิยมต่อไปในประเทศจีนอีกสักช่วงเวลาหนึ่ง เนื่องจากกระแสความนิยมในอุตสาหกรรมบันเทิงต่างก็มีวัฏจักรของตนเอง ละครไทยสามารถเข้ามาแทนที่ละครเกาหลี และเติมเต็มความต้องการบริโภคของผู้ชมชาวจีนได้ ละครของชาติอื่นก็สามารถเข้ามาแทนที่ละครไทยได้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งละครจากประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีข้อได้เปรียบในภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับจีน แต่ก็มีความเป็นเชื้อชาติจีนสมัยใหม่ที่น่าสนใจกำลังได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้น โดยในโปรแกรม Baidu Player มีละครสิงคโปร์ ให้รับชมได้ถึง 122 เรื่อง ในขณะที่ละครไทยมีจำนวน 363 เรื่อง (นับถึงวันที่ 1 มกราคม 2557) จึงน่าจะเป็นคู่แข่งที่สำคัญของละครไทยในอนาคต หรือแม้แต่ละครเกาหลีก็อาจจะกลับเข้ามาได้รับความนิยมอีกครั้งก็เป็นได้ ดังนั้นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมบันเทิงในประเทศไทยจึงควรรักษามาตรฐานการผลิตไว้ โอกาสที่ละครไทยจะเติบโตต่อไปในประเทศจีนก็จะยังมีอยู่ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐหากให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมบันเทิงภายในประเทศทั้งระบบ วัฏจักรละครไทยในประเทศจีนก็น่าจะสามารถรักษาระยะเวลาความนิยมนี้ได้ยาวนานยิ่งขึ้น และหากสามารถกระตุ้นให้รัฐบาลจีนเข้มงวดกับการเผยแพร่ละครโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะทำให้ผู้ผลิตมีกำลังใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานและส่งออกไปยังประเทศจีนมากด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- โกสินทร์ บุญวัฒน์โนภาส. (2013). **ชอกแซกภัยโจว: ละครไทยบุกจอแก้วภัยโจว เป็นครั้งแรก**. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 สืบค้นจาก <http://www.thaibiz.net/th/event-calendar/detail.php?ID=13399>.
- ไท ทาร์ซาน. (2013). **ตั้มยำกุ้ง 2 ฉลุย 50 ล้าน ลู๊ 100 ล้าน จา พนม โหรีฝีมือ นักบู๊สู้ระทึกใจ**. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/content/ent/379804>.
- ไทยรัฐ. **พาณิชย์ผั่นบันเทิงไทยผงาดเป็นที่ 1 ของเอเชีย**. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 12 พฤศจิกายน 2556 สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/content/eco/33433>.
- สิทธิเทพ เอกสิทธิพงษ์. (2012). **น้ำเน่าแบบไทย ๆ ในสังคมจีน**. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 12 พฤศจิกายน 2556 สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=9550000001084>.
- สุทธิชัย หยุ่น และ วิณารัตน์ เลหาหคกุล. (2011). **T-POP บันเทิงไทยพีเวอร์ ในจีน**. ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. 15 กุมภาพันธ์ 2554.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2013). **คาดปี 56 บันเทิงแดนมังกรโตต่อเนื่อง...เปิดโอกาสหนัง ละครไทยโกอินเตอร์**. เข้าถึงข้อมูล วันที่ 13 ธันวาคม 2556 สืบค้นจาก http://www.thannews.th.com/index.php?option=com_content&view=article&id=195659&catid=176&Itemid=524.
- James Hookway. (2010). **Hungry for Drama, Chinese Viewers Send Out for Thai**. Retrieved 12 November 2013, from <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052748704584804575644610069449980>.

- Jirameth Rungruang. (2554). The effects of the Memorandum of Understanding to televise Thai Soap Operas in P.R. China. *Prince of Songkla University Journal of International Studies*. 1 (2).
- 陈华. (2010). 泰剧的流行对我国受众的影响. *新闻世界*. 2010(5), pp.189-190.
- 陈晓燕. (2013). 睛彩之旅-泰剧泰来 贵州电视台泰剧播出季欢乐开启. *人民网*. Retrieved 10 April 2014, from <http://gz.people.com.cn/n/2013/0802/c194827-19217103.html>.
- 成都商报. (2010). 泰, 帅 泰剧帅哥泛滥 迷倒花痴一片. Retrieved 12 November 2013, from <http://www.anhuinews.com/zhuyeguanli/system/2010/05/29/003021168.shtml>.
- 侯芳芳. (2011). 泰剧进入中国市场的传播学分析. *广西大学硕士学位论文*. 第6页.
- 李胜龙. (2011). “韩流”退潮现象原因分析. *新闻界*. 第4期.
- 欧贝贝. (2011). 泰国电视剧走红中国荧屏 抓眼球虐恋情深是王道. Retrieved 1 November 2013, from <http://ent.cntv.cn/20110714/100365.shtml>.
- 徐小立和胡筱. (2012). 从“粉丝”身份转变看泰剧在中国的传播. *云梦学刊*. 第33 卷第3 期, pp.146-147.
- 王真. (2012). 中国“泰剧热”还能热多久. *大众文艺*. 2012 (21), pp.129.